

Nr 308.

Af herr **Lindhagen**, i anledning af *Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af viss del af köpeskillingen för ett af E. O. Sandström från kronopark inom Norrbottens län inköpt virkesparti.*

I anledning af propositionen nr 187 får jag anföra följande:

I den första af hemmansägaren N. O. Hjukström å egna och öfriga borgesmäns vägnar till Kungl. Maj:t ingifna böneskrift anfördes jämte de faktiska förhållandena bland annat följande:

»Genom ifrågavarande affär skulle vi med våra familjer blifva alldeles ruinerade och nödgas gå från våra små hemman. Jag Hjukström har hustru och 6 barn, det äldsta 10 år gammalt samt far och styfmoder, båda 75 år gamla, att försörja.

Man kan så vidt vi förstå icke heller säga, att detta är att anse, såsom en vanlig affär, för hvilken det vore obehörigt att ens ifrågasätta annat än att vi ensamma skola taga risken.

Staten skänkte en gång lappmarksskogarne till befolkningen däruppe, för att den skulle hafva en inkomst af skogen för bestridande af sina kontanta utgifter och särskildt såsom hjälp under svagår. Dessa afsikter gingo dock om intet genom att några bestämmelser ej meddelades, som betryggade ändamålet mot spekulatjonen. Särskildt genom de bekanta femtioåriga upplåtelserna af utstämplingsrättigheterna beröfvades lappmarksbefolkningen, under långliga tider all inkomst af den skänkta skogen.

Emellertid måste de kvarvarande bönderna för att kunna hålla ut till dess upplåtelserna gå till ända — undertecknad Hjukström har 14 år kvar — på annat sätt skaffa sig kontanta inkomster. Detta skedde först genom skogskörslor, men sedan nu ersättningen därför nedpressats så mycket att knappast någon behållning uppstår, så ha bönderna mer och mer sökt skaffa sig någon inkomst äfven genom att såsom spekulanter inköpa småpartier virke från kronan, för att sedan af dem utdrivas och försäljas.

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 130 Häft. (Nr 308—309).

Ehuru kronan i allmänhet fritar sig från allt ansvar för vrak och undermåliga dimensioner, så synes dock särskildt under ofvannämnda förhållanden småbönderna i lappmarkerna kunna påräkna något hänsynstagande, då den sålda varan ej motsvarat hvad den utgifvits för, isynnerhet när missproportionen antagit så onastående omfattning, som i förevarande fall.

Afven i öfliga afseenden såsom beträffande flottningen och virkesprisen är det gifvetvis särskildt stora vanskligheter förenat med en utdrifning af virke från så aflägsna och på kommunikationer blottade trakter som dem, hvarifrån ifrågavarande virkesparti tagits. Alla de stora riskerna vid ett sådant företag borde åtminstone ej till öfverdrift, synes det oss, rättvisligen läggas ensamt på de för sin tillvaro kämpande bönderna.

Den långa följd af hårda år, som hemsökt lappmarkerna under sista tiden har också medtagit våra tillgångar till det yttersta och åsamkat oss skulder. Nödvändigheten att skaffa oss inkomster på något sätt har därför härunder framstått, så mycket mer trängande. Och det är då minst sagt bittert att behöfva till kronan erlægga så mycket i betalning för en vara för hvilken man oförskyllt ej fått valuta.»

Statskontoret har för sin del hemställt, huruvida icke skäl kunde anses föreligga att hos Riksdagen göra framställning om efterskänkande af återstoden utaf kronans fordran på grund af ifrågavarande virkesförsäljning. Kungl. Maj:t föreslår nu emellertid att efterskänka så stor del, att den återstående fordran skulle uppgå till 3,000 kronor, men föredragande departementschefen förklarar på samma gång att berörda belopp syntes honom vara det *mesta*, som skulle kunna utkrävas.

I anledning af propositionen har jag från Hjukström och hemmansägaren C. A. Johansson erhållit ett bref, som de begärt måtte, om så vore lämpligt, bringas till Riksdagens kännedom. De erkänna däri tacksamt regeringens tillmötesgående, men framhålla de små omständigheter, som en lappmarksbefolkning måste lefva i. Ett belopp af 1,000 kronor vore en förmögenhet, säga de, för en lappmarksbonde särskildt under så bistra penningetider som nu rådde i Sorsele utan arbetsförtjänster. Lånevägen måste därför beträdas. Detta vore svårt, enär Sorsele socken vore så skuldsatt, att bankerna börjat draga sig för att utlämna penningelån dit och att få låna af enskilda vore också så godt som omöjligt. De säga sig därför vördsamt hemställa om bifall till statskontorets utlåtande och efterskänkande af hela fordran hälst hvarken köpare eller borgensmän njutit något af denna summa.

Från handlande J. H. Kramer har sändts mig ett bref med väsentligen enahanda innehåll. Han uppger däri ock att större delen af hans fordringar äro osäkra samt hemställer tillika att om ett helt efterskänkande ej kan beviljas, hvilket vore särdeles önskligt, beloppet måtte åtminstone sänkas till 1,000 kronor.

Det synes mig mänskligast och kronan mest värdigt att om i detta fall skall utöfvas verklig rättvisa och behjärtas lappmarksbefolkningens hårda öden, detta äfven sker så, att man kan vara för vissad om, att hjälpen ej varit förgäfvad, och hemställer jag därför med statskontoret,

att Riksdagen ville medgifva, att hela återstoden af statens ifrågavarande fordran måtte efterskänkas.

Stockholm den 6 maj 1910.

Carl Lindhagen.

Nr 309.

Af friherre **Palmstierna**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1911.

Därest den af Kungl. Maj:t föreslagna lagen om särskild domstol i vissa arbetstvister vinner Riksdagens godkännande, torde det vara en ganska allmän mening, att man som bisittare uti densamma bör söka förvärfva på detta viktiga område så erfarna och kunniga personer som möjligt. Det är äfven angeläget, att de må kunna obehindrade af arbetet för det dagliga uppehållet ägna stor del af sin tid att med uppmärksamhet följa utvecklingen på arbetsfältet och söka skaffa sig ökade insikter för afgörandet af de svårlösta och betydelsefulla spörsmål, som af dem skola handläggas. Under sådana förhållanden hade det varit önskligt, om Kungl. Maj:t uti proposition nr 207 hade beredt de icke lagfarna ledamöterna i arbetsdomstolen en högre ersättning än de